

Nr 92

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående organisationen av polisväsendet i vissa delar av Norrbottens län.

(3:e avd.)

I propositionen nr 114 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 23 februari 1956, föreslagit riksdagen att *dels* godkänna av departementschefen förordad förslag angående polisväsendets organisation inom skyddsområdena i Norrbottens län samt gränstrakterna mot Finland m. m., att tillämpas fr. o. m. den 1 juli 1957, *dels ock* bemyndiga Kungl. Maj:t att för Kronans räkning godkänna det den 6 december 1955 träffade avtalet om ändring i vissa delar av 1942 års avtal med Bodens stad angående polisverksamhetens upprätthållande i staden.

Norrbottens län utgör ett gränslän. Inom länet förekommer vidare två betydelsefulla militära skyddsområden, Bodens och Kalix skyddsområden. Nu nämnda förhållanden har medfört, att särskild uppmärksamhet måst ägnas den polisverksamhet, som omfattar främlingskontrollen, den särskilda polisverksamheten för hindrande och uppdagande av spioneri m. m. samt bevakningen av militära anläggningar och förråd.

Inom Bodens och Kalix skyddsområden samt inom området närmast landgränsen mot Finland finnes — förutom de vanliga kommunala poliskårerna i städerna Luleå och Haparanda och på landsbygden samt statspolisen i Luleå — *dels* en helt statlig poliskår i Boden för reguljär polisverksamhet i Bodens stad samt bevakning inom Bodens skyddsområde, *dels* en statlig skyddsområdespolis i Kalix skyddsområde, *och dels* statspolispatruller i Tornedalen, vilka — formellt anslutna till statspolisavdelningen i Luleå — har till huvudsaklig uppgift att kontrollera främlingstrafiken vid gränsen mot Finland. Vissa polisuppgifter fullgöres dessutom av den tullverket tillhörande kust- och gränsbevakningspersonalen.

Den nu gällande organisationen inom de berörda områdena har uppbyggts så småningom genom partiella beslut. Den har därvid blivit oenhetligt utformad och detta har medfört olägenheter och svårigheter vid polisarbetets fullgörande. På grund härav har frågan om en mera ändamålsenlig organisation av polisväsendet inom de berörda områdena ansetts böra närmare utredas.

Genom beslut i juni 1953 bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för inrikesdepartementet att tillkalla särskilda sakkunniga för att utreda polisväsendets organisation i vissa delar av Norrbottens län och därmed sammanhängande spörsmål. Efter slutfört uppdrag avgav de sakkunniga ett den 1 oktober 1954 dagtecknat betänkande med förslag angående en ny polisorganisation inom de berörda områdena.

Enligt de sakkunniga — i fortsättningen kallade polisutredningen — syntes ett flertal lösningar av organisationsspörsmålen kunna ifrågakomma. Utredningen hade närmare undersökt tre alternativ, nämligen en helt kommunal polisorganisation — alternativ I —, en delvis statlig organisation, som byggde på den befintliga statliga poliskåren i Boden — alternativ II —, och slutligen en sådan organisation, som byggde på ett förstatligande av den nu kommunala poliskåren i Luleå — alternativ III. Utredningen förordade ett genomförande av Luleå-alternativet.

Med hänsyn till den kritik, som framfördes vid remissbehandlingen mot ett genomförande av utredningens förslag, uttalade departementschefen i proposition nr 84 till 1955 års riksdag angående anslag för budgetåret 1955/56 till poliskåren i Boden m. m., att detsamma enligt hans mening ej då borde läggas till grund för proposition i ämnet. Frågan borde göras till föremål för fortsatt utredning.

Den 6 maj 1955 uppdrog Kungl. Maj:t åt polisväsendets organisationsnämnd att i samråd med av chefen för inrikesdepartementet förordnade sakkunniga skyndsamt ytterligare utreda frågan om polisväsendets organisation i de berörda delarna av Norrbottens län. Den 18 juli 1955 tillkallade departementschefen som sakkunniga dåvarande byråchefen i inrikesdepartementet, nuvarande ledamoten av lagberedningen A. O. R. Brunberg, statskommisariern B. Kull och statspolisintendenten G. Å. L. Thulin. Efter slutfört uppdrag har organisationsnämnden den 12 december 1955 avlämnat betänkande med förslag angående polisväsendets organisation inom Bodens och Kalix skyddsområden samt gränstrakterna mot Finland.

En redogörelse för organisationsnämndens betänkande och däröver avgivna yttranden lämnas i statsrådsprotokollet (s. 6—34), till vilket utskottet torde få hänvisa.

Departementschefen anför, att polisväsendet inom nu ifrågavarande delar av Norrbottens län — Bodens och Kalix skyddsområden samt Tornedalen — är organiserat på ett sätt, som avviker från förhållandena i riket i övrigt. Inom Bodens skyddsområde finnes en statlig poliskår, som förutom bevakning och främlingskontroll inom skyddsområdet även ombesörjer den reguljära polistjänsten i Bodens stad enligt ett år 1942 träffat avtal mellan Kronan och staden. För bevaknings- och kontrolluppgifter inom Kalix skyddsområde finnes vidare en statlig, år 1948 inrättad skyddsområdespolis. Denna polisgrupp tillkom som ett provisorium, sedan bevakningen genom

militär personal upphört. Befattningshavarna inom densamma är anställda på extra stat. För att ombesörja den särskilda polisverksamheten i Torne-dalen har slutligen en viss utbyggnad skett av statspolisavdelningen i Luleå, så att därifrån kunnat avdelas personal till särskilda patruller för detta ändamål, stationerade i Haparanda, Övertorneå och Pajala.

Denna organisation av polisväsendet kan icke anses fullt tillfredsstäl-lande. Speciella hänsyn till militära förhållanden samt behovet av särskild bevakning och kontroll utmed landgränsen mot Finland har medverkat till att giva den dess heterogena utformning. Dessa omständigheter, som stundom krävt åtgärder med snabb verkan, har också medfört olägenheter för orga-nisationen, vilken fått uppbyggas efter hand genom partiella beslut. Olägen-heterna hänför sig dels till polisarbetets bedrivande, dels till de ekonomiska konsekvenserna.

Olägenheterna av ekonomisk art består främst däri, att frågan om Bodens stads ersättning till statsverket för polisverksamhetens fullgörande i staden icke är reglerad på ett för statsverket tillfredsställande sätt medan å andra sidan vissa polisdistrikt, särskilt Haparanda stad, har onormalt höga kost-nader för polisväsendet. På grund av skyldigheten att förse den stora stats-polisavdelningen med personal föreligger därjämte svårigheter för Luleå stad att erhålla erforderlig personal för den reguljära polisverksamheten i staden.

Både 1953 års polisutredning och organisationsnämnden har emellertid ansett sig kunna konstatera, att de organisatoriska bristerna icke är av så allvarlig art, att de i högre grad påverkat polisverksamhetens effektiva full-görande. I likhet med utredningen har organisationsnämnden vidare fram-lagt förslag till åtgärder av administrativ karaktär — sammanslagning av vissa landsfiskalsdistrikt, decentralisering till de lokala polischeferna av ansvaret för den särskilda polisverksamheten och befälet över all polisper-sonal inom vederbörande distrikt samt reglering genom uppgjorda planer för varje polischefsdistrikt av den särskilda polisverksamheten och, i förekom-mande fall, samtlig polis- och tullpersonals medverkan vid polisarbetet. Enligt organisationsnämndens mening är dessa åtgärder ägnade att avsevärt förbättra organisationens effektivitet.

Departementschefen delar nämndens uppfattning härutinnan och anser, att de föreslagna åtgärderna bör komma till stånd, och avser att — i vad beslutanderätten ankommer på Kungl. Maj:t — medverka härtill.

I detta sammanhang erinrar departementschefen om organisationsnäm-ndens förslag rörande ändringar i polisdistriktsorganisationen. I den mån berörda parter — länsstyrelsen i Norrbottens län och vederbörande kom-muner — anser sig böra följa nämndens rekommendationer om samman-slagning av polisdistrikt, anses förberedelser för distriktssammanslagningar böra omedelbart vidtagas. Genom de förordade sammanslagningarna anses

kunna ernås en ökad effektivisering av polisverksamheten i berörda distrikt samtidigt som en icke önskvärd överdimensionering av vederbörande personalstater undviks.

Icke obetydliga förbättringar av den nuvarande polisorganisationens effektivitet torde sålunda kunna erhållas genom relativt enkla och rätt litet ingripande åtgärder. Alltjämt kvarstår emellertid olägenheter framför allt av ekonomisk art, som bör undanröjas.

Under det tidigare utredningsarbetet har framförts flera förslag till lösning av de aktuella problemen. Polisutredningen ansåg tre alternativ kunna komma ifråga. Det första av dessa avsåg en helt kommunal polisorganisation. Den kommunala polisen inom de berörda områdena skulle utökas, så att den under vederbörande landsfiskals ledning kunde ombesörja även den särskilda polisverksamheten. Utbyggnaden skulle ske genom att polisdistrikten jämlikt 4 § polislagen ålades att anställa ett angivet antal polismän för hela rikets behov. Kostnaderna härför skulle helt bestridas genom statsbidrag enligt 15 § 1 mom. polislagen. Lösningen förutsatte, att avtalet mellan Kronan och Bodens stad bringades att upphöra samt att den statliga polisen i Boden och Kalix avvecklades. Det andra alternativet byggde på den nuvarande statliga poliskåren i Boden, vilken skulle utökas till att omfatta såväl den statliga skyddsområdespolisen i Kalix som statspolispatrullerna i Tornedalen. Från kåren skulle personal utplaceras i de olika polisdistrikten för bevakning och främlingskontroll. Enligt det tredje alternativet — vilket utredningen förordade — skulle inrättas en delvis statlig organisation med Luleå som basort. Denna statliga poliskår skulle övertaga den reguljära polisverksamheten i Luleå stad mot ersättning, som reglerades i avtal med staden. Till kåren skulle knytas personal för såväl den särskilda polisverksamheten inom skyddsområdena och gränstrakterna mot Finland som de arbetsuppgifter, vilka nu åvilar statspolisavdelningen i Luleå. Från kåren skulle personal utplaceras i de olika polisdistrikten för ombesörjande av bevakningsuppgifter och främlingskontroll. Organisationen förutsatte, att Boden själv skulle svara för den reguljära polisverksamheten inom staden. Gällande avtal mellan Kronan och staden måste därför bringas att upphöra.

I sitt yttrande över polisutredningens betänkande föreslog landsfogden i Norrbottens län en annan lösning — alternativ IV — som även alternativt förordades av länsstyrelsen. Förslaget är i stort sett uppbyggt som utredningens tredje alternativ men skiljer sig från detta främst däri, att Luleå stad själv skulle svara för den reguljära polisverksamheten inom staden. Den statliga kåren skulle däremot omfatta personal för fullgörande av statspolisavdelningens arbetsuppgifter.

Organisationsnämndens förslag innebär, att den statliga poliskåren i Boden bibehålles och att till densamma anslutes skyddsområdespolisen i Kalix. Genom ett tillägg till det gamla avtalet med Bodens stad, vilket godkänns av staden, tillförsäkras statsverket en väsentligt riktigare avvägd er-

sättning än tidigare. Bodenpoliskårens namn förändras till Norrbottens statliga poliskår. Arbetsgrupper ur kåren stationeras för tjänstgöring i Nederluleå, Nederkalix—Töre och Överkalix landsfiskalsdistrikt och underställes därvid vederbörande polischefer. De tjänster, som nu uppehålls av statspolispatrullerna i Tornedalen, utgår ur statspolisorganisationen och tillföres i stället vederbörande polisdistrikts organisation. De inrättas jämlikt 4 § polislagen för hela rikets behov, varigenom statsbidrag kommer att utgå för hela kostnaden.

I det följande behandlar departementschefen först den föreslagna organisationen i allmänhet och de invändningar, som gjorts mot denna, samt vidare förslaget till revision av Bodenavtalet. Därefter behandlas speciella frågor, som rör personalorganisationen i den statliga poliskåren eller i särskilda polisdistrikt. Slutligen beröres vissa mera fristående problem, som tagits upp i remissyttrandena.

Nämnden har vid sina ställningstaganden utgått från att förutsättningarna för en god organisation i första hand är enkla och klara befälslinjer samt preciserad ansvarsfördelning, att dessa förutsättningar bör skapas med så enkla medel som möjligt samt att en lösning av problemen nu icke bör ske på ett sådant sätt, att den kommande utvecklingen av polisväsendet, oberoende av vilken riktning denna än kan taga, störes eller läses. Med hänsyn till att bristerna i den nuvarande organisationen, som förut nämnts, icke är av så allvarlig art, att de i högre grad påverkat polisverksamhetens effektiva fullgörande, anser departementschefen denna målsättning vara riktig. Det framlagda förslaget synes departementschefen väl överensstämma med denna allmänna grundsyn. Detsamma innebär enligt departementschefens mening en lösning av hithörande problem, som utan större omändringar eller kostnader skapar en fastare organisation och samtidigt ger möjlighet att på ett godtagbart sätt undanröja de f. n. förefintliga ekonomiska olägenheterna i olika avseenden.

De skäl nämnden anfört mot såväl utökning av området med statlig polis i länet, som ett upplösande av den för speciella uppgifter redan befintliga statliga poliskåren anses bärande. Nämndens förslag beträffande den särskilda polisverksamhetens ordnande i gränstrakterna mot Finland innebär enligt departementschefens mening en praktisk lösning av polisorganisationen i dessa områden och han anser sig därför — i likhet med det övervägande flertalet av de över utredningen hörda myndigheterna — kunna ansluta sig till nämndens principförslag. Dess kanske viktigaste betydelse i fråga om skyddsområdena ligger däri, att den statliga Kalixpolisen erhåller normala anställningsförhållanden och fastare administration genom anslutningen till den större kåren.

För att minska de olägenheter för Luleå stad, som är förknippade med skyldigheten att tillhandahålla statspolispersonal, har föreslagits dels vissa undantag från eljest gällande regler för placering och kommendering av så-

dan personal och dels att i staden inrättas tre av statsmedel bekostade rekryteringstjänster. Därjämte bör i staden inrättas en av staten helt bekostad tjänst för särskild polisverksamhet. Med hänsyn till att Haparanda på grund av sitt läge invid gränsen har onormalt höga kostnader för polisväsendet, bör enligt förslaget staten vidare svara för kostnaderna för fyra av de nio tjänster, som erfordras vid poliskåren inom staden. De tjänster, som statsverket sålunda skall bekosta, inrättas jämlikt 4 § polislagen.

Som resultat av förda förhandlingar med representanter för Bodens stad har nämnden framlagt ett av dessa representanter godkänt förslag till avtal rörande ändringar från och med den 1 juli 1957 av 1942 års avtal med staden. Avtalet är i sin nuvarande lydelse synnerligen oförmånligt för statsverket. Den ersättning, som staden erlägger för den reguljära polisverksamhetens upprätthållande, motsvarar på intet sätt de verkliga kostnaderna. Den genom förhandlingarna ernådda överenskommelsen får emellertid anses innebära en tillfredsställande lösning av denna fråga. Genom densamma kommer stadens ersättning till statsverket enligt nämndens beräkningar att öka med ca 150 %. Departementschefen tillstyrker, att ändringsavtalet godkännes. För Bodens del har avtalet antagits genom beslut av stadsfullmäktige den 20 januari 1956. Med anledning av vad statskontoret anfört beträffande den i avtalet intagna uppsägningsklausulen understryker departementschefen, att från Kronans sida alltjämt förutsättes, att 1942 års avtal, trots avsaknaden av uttrycklig bestämmelse härom, är uppsägbart. Skulle Bodens stad säga upp tilläggsavtalet, kommer därför frågan om uppsägning av 1942 års avtal att upptagas till övervägande.

De framlagda förslagen till detaljorganisation, personaluppsättning, arbetsfördelningsgrunder m. m. liksom nämndens uttalanden rörande de grunder, efter vilka statsverket bör ersätta kostnaderna för de särskilda tjänster, som avses skola inrättas jämlikt 4 § polislagen med hänsyn till Luleås och Haparandas höga kostnader för polisväsendet, har icke givit departementschefen anledning till egentlig erinran. Endast lönegradsplaceringarna påkallar justering i ett par fall. Vidare gör departementschefen i samband med sitt ställningstagande till vissa särskilda frågor påpekan den beträffande några detaljer i nämndens nu ifrågavarande förslag.

I sina remissyttranden har länsstyrelsen och landsfogden på anförda skäl ifrågasatt, om icke den statliga kåren borde, på samma sätt och villkor som i Boden, övertaga de kommunala polisuppgifterna i Överluleå-Edefors polisdistrikt. Organisationsnämnden har vid utredningen ingående diskuterat denna fråga men icke funnit anledning eller praktiska möjligheter att framlägga ett sådant förslag. För egen del kan departementschefen ansluta sig till nämndens uppfattning. Till stöd härför åberopas särskilt, att Edeforsdelen av polisdistriktet ligger utanför skyddsområdet och att det torde erbjuda svårigheter att anpassa Bodenavtalets regler på ifrågavarande kommuner.

I fråga om den i Överkalix förlagda gruppen ur den statliga poliskåren innebär organisationsnämndens förslag, att en av tjänsterna uppföres som polisassistent i Ca 17. Departementschefen förordar, att tjänsten placeras som förste poliskonstapel i Ca 17.

Den mellan representanter för civildepartementet samt vissa personalorganisationer den 15 december 1955 träffade överenskommelsen i polislönefrågan, vilken underställts årets riksdag i proposition nr 48 angående vissa ändringar i polislöneordningen m. m., kommer — såsom organisationsnämnden i sitt betänkande förutsatt — om den godkännes, att medföra vissa förändringar i de av nämnden föreslagna lönegradsplaceringarna. Rörande denna fråga hänvisas till nämnda proposition. Vad angår tjänsterna vid den föreslagna statliga poliskåren samt de tjänster, vilkas innehavare föreslagits skola förordnas enligt 4 § polislagen, torde i princip inga andra ändringar av lönegradsplaceringen inträffa än de som betingas av att ordinarie poliskonstapel skall vara placerad i Ca 15 (f. n. är ordinarie poliskonstapelstjänst upptagen i såväl Ca 15 som Ca 13). Detta innebär för sådan personal, vars anställning staten helt skall bekosta, att tre föreslagna poliskonstapelstjänster i Ca 13 vid Bodenstyrkan av Norrbottens statliga poliskår och en föreslagen dylik tjänst vid poliskåren i Haparanda utbytes mot poliskonstapelstjänster i Ca 15.

För Haparandas vidkommande påkallar de i propositionen nr 48 föreslagna ändrade bestämmelserna även en annan jämkning av organisationsnämndens förslag. Storleken av den i Haparanda distrikt med hänsyn till den särskilda polisverksamheten erforderliga polisstyrkan, 13 polismän, medför att 3 av tjänsterna skall vara förste poliskonstapelstjänster i Ca 17. I en normal styrka i distrikt av Haparandas storlek, 8 polismän, erfordras emellertid endast 2 dylika tjänster. Eftersom polisdistriktet sålunda enbart på grund av den särskilda polisverksamheten får inrätta en tjänst mera än normalt i Ca 17, bör staten svara för kostnaderna för denna tjänst. Under förutsättning att förhandlingsöverenskommelsen godkännes, tillstyrker departementschefen därför den ytterligare ändringen av organisationsnämndens förslag beträffande Haparanda, att av de 5 tjänster med anställning enligt 4 § polislagen, för vilka statsverket, med hänsyn till utgifterna för polisväsendet i distriktet, föreslås skola svara för kostnaderna, 1 poliskonstapelstjänst i Ca 15 utbytes mot förste poliskonstapelstjänst i Ca 17.

Efter de av departementschefen föreslagna ändringarna skulle personalförteckningen för Norrbottens statliga poliskår bli följande:

	Tjänst och lönegrad	Antal
Ordningspolismanstjänster:		
Poliskommissarie	Ca 25	1
Förste polisassistent	Ca 21	1
Polisassistent	Ca 19	3
Polisassistent	Ca 17	1
Förste poliskonstapel	Ca 17	13
Poliskonstapel	Ca 15	19
Rekryteringstjänst	Cf 11—Ce 13—Ce 15	4
Kriminalpolismanstjänster:		
Förste kriminalassistent	Ca 23	1
Förste kriminalassistent	Ca 21	1
Kriminalassistent	Ca 19	4
Kriminalassistent	Ca 17	2
		Summa 50

Följande tjänster skulle inrättas jämlikt 4 § polislagen och helt bekostas av statsverket:

Luleå stad

1 kriminalassistent	Ca 17
3 rekryteringstjänster	Cf 11—Ce 13—Ce 15

Tornedalen

Tjänster, som ersätter de nuvarande statspolispatrullerna:

2 polisassistenter	Ca 19
3 förste poliskonstaplar	Ca 17
5 poliskonstaplar	Ca 15
1 rekryteringstjänst	Cf 11—Ce 13—Ce 15

Särskilda tjänster i Haparanda:

1 förste poliskonstapel	Ca 17
3 poliskonstaplar	Ca 15
1 rekryteringstjänst	Cf 11—Ce 13—Ce 15

Summa tjänster, inrättade enligt 4 § polislagen, skulle således bli 20.

Emot organisationsnämndens förslag vad angår lokaler, utrustning m. m. för såväl den föreslagna statliga poliskåren som personalen för särskild polisverksamhet i Tornedalen har departementschefen ingen erinran.

Ej heller mot nämndens beräkningar av kostnaderna för organisationens genomförande — kostnadsökningen har bortsett från ett här ej aktuellt belopp uppskattats till cirka 55 000 kronor, vartill kommer ett engångsbelopp av cirka 5 000 kronor för anskaffning av möbler m. m. — synes i och för sig anmärkning kunna göras. Då omorganisationen icke bör träda i kraft förrän den 1 juli 1957, saknas emellertid anledning att nu taga närmare ställning till de anslagsbehov, som blir en följd av förslaget. Utöver de direkta merkostnaderna kommer förslaget att medföra förskjutningar mellan anslagen för polisväsendet. Vad angår den angivna kostnadsökningen understrykes, att den del härav, omkring 31 000 kronor, som avser de särskilda rekryteringstjänsterna i Luleå stad, icke är en följd av den föreslagna organisationen utan är motiverad redan av f. n. föreliggande svårigheter. Det framhålles även, att mot denna utgiftsökning svarar en större ökning av statsverkets inkomster till följd av det ändrade Bodenavtalet. Inkomstökningen har beräknats till drygt 150 000 kronor, varför förslaget i sin helhet i nuvarande löneläge medför en besparing på omkring 100 000 kronor.

I några av remissyttrandena har berörts vissa speciella frågor.

Beträffande nämndens uttalanden om samarbetet med de militära myndigheterna inom skyddsområdena har chefen för armén — efter påpekan- den från sagda myndigheter — sagt sig förutsätta, att polismyndigheterna tar erforderligt samråd med vederbörande militärmyndigheter vid utfor- mandet av anvisningar för handläggning av vistelsetillståndsärenden och i fråga om den särskilda polisverksamheten. Departementschefen under- stryker att så bör ske. Därjämte anses det angeläget, att anvisningarna om handläggning av ärenden om vistelsetillstånd och av andra rutin- mässiga skyddsområdesuppgifter utformas så, att nuvarande praxis så långt möjligt bibehålles.

Organisationsnämnden har beträffande tullpersonalens medverkan vid den särskilda polisverksamheten föreslagit, att den nu utgående särskilda ersättningen härför skall indragas. Departementschefen anser sig dock ej f. n. böra ifrågasätta någon ändring av nu gällande ordning härutinnan.

Enär de föreslagna tjänsterna jämlikt 4 § polislagen kommer att medföra relativt stora utgiftsbelopp för berörda polisdistrikt, bör, som förutsatts i ett par remissyttrandena, möjlighet beredas distrikten att rekquirera förskott å statsbidragen till ifrågavarande anordningar. Det torde jämlikt bemyn- digandet i 17 § polislagen få ankomma på Kungl. Maj:t att närmare be- stämma härom.

Vad angår organisationsnämndens förslag om tjänstårsberäkning i pen- sionshänseende för polisman, som i samband med omorganisationen övergår från statspolisavdelningen till tjänst, inrättad enligt 4 § polislagen, före- slås Kungl. Maj:t skola bemyndigas att efter överläggningar med Luleå stad meddela beslut, huruvida och på vilka villkor tillgodoräknande av

tjänstårstid, som tillkommer vederbörande i hans vid övergången innehavda tjänst hos staden, må ifrågakomma. Jämväl i övrigt föreslås det få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela de övergångsbestämmelser, som erfordras i samband med genomförandet av den föreslagna organisationen. Departementschefen uttalar därvidlag, att de statspolispatrullerna i Torne-dalen tillhörande polismän, som i anledning av den nya organisationen återgår till statspolisavdelningen i Luleå, bör komma i åtnjutande av flyttningersättning enligt härför gällande bestämmelser.

Svårigheter av skilda slag torde uppstå sig, därest den nya organisationen — som organisationsnämnden förutsatt — skulle genomföras redan fr. o. m. den 1 juli innevarande år. Departementschefen föreslår därför, att genomförandet sker fr. o. m. budgetåret 1957/58.

Utskottet. Såsom departementschefen framhållit är polisväsendet inom nu ifrågavarande delar av Norrbottens län med hänsyn till militära förhållanden samt behovet av särskild bevakning och kontroll utmed landgränsen mot Finland organiserat på ett sätt, som avviker från förhållandena i riket i övrigt. Det hade enligt utskottets sätt att se under sådana omständigheter varit befogat att närmare undersöka, om inte en helstatlig polisorganisation inom ifrågavarande områden skulle varit ägnad att undanröja risker för en dualism mellan polis under helstatligt och under kommunalt huvudmannaskap. Bedömandet av frågan om ett statligt polisväsen i ifrågavarande områden synes emellertid svårligen kunna ske fristående från de allmänna övervägandena rörande polisväsendets förstatligande. Med hänsyn härtill vill utskottet — som avser att i annat sammanhang återkomma till väckta motioner om ett förstatligande av polisväsendet i dess helhet — förorda att riksdagen godkänner departementschefens förslag, avsett att gälla till dess riksdagen fattat beslut angående denna större fråga.

Departementschefens förslag då det gäller att komma till rätta med de olägenheter, som hänför sig till polisarbetets bedrivande, innebär att man genom att vidtaga åtgärder av administrativ karaktär skulle förbättra organisationens effektivitet. Den närmare innebörden av dessa förslag framgår av den redogörelse, som utskottet lämnat i det föregående. Vad departementschefen härutinnan anfört föranleder inte annat uttalande än att utskottet understryker, att den vidare utvecklingen av polisfrågan i Luleå stad noggrant bör följas och att frågan om ytterligare åtgärder bör upptagas, om detta skulle befinnas nödvändigt.

I fråga om olägenheterna av ekonomisk art innebär departementschefens förslag *dels* att det nuvarande, för staten oförmånliga avtalet angående polisväsendet i Boden genom ett ändringsavtal ges ett för staten väsentligt mera tillfredsställande innehåll, *och dels* att de för vissa polisdistrikt onormalt höga kostnaderna för polisväsendet genom ändrade dispositioner

reduceras. Utskottet vill uttala sin tillfredsställelse över att en rimlig uppgörelse nu kommit till stånd med Boden. Även i övrigt ansluter sig utskottet till de riktlinjer, som i förevarande avseende uppdragits i propositionen.

Under åberopande av det anförda och då inte heller vad departementschefen anfört rörande vissa speciella frågor givit utskottet anledning till erinran hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna av departementschefen i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 23 februari 1956 förordade förslag angående polisväsendets organisation inom skyddsområdena i Norrbottens län samt gränstrakterna mot Finland m. m., att tillämpas fr. o. m. den 1 juli 1957;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att för Kronans räkning godkänna det den 6 december 1955 träffade avtalet om ändring i vissa delar av 1942 års avtal med Bodens stad angående polisverksamhetens upprätthållande i staden.

Stockholm den 24 april 1956

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Närvarande: se under utlåtandet nr 91.